

Gadus
Ügyvédi iroda

Alkotmánybíróság

A Miskolci Törvényszék mint első fokon eljáró bíróság útján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ikt. szám: 2394-24/2021	
Ügyszám:	1012905-212021
Érkezett:	2021 SZEPT 13.
Példány:	1 / Kézeltárolás:
Melléklet:	db 2

[REDACTED]
indítványozó, meghatalmazott képviselőm a **Gadus Ügyvédi Iroda eljáró ügyvéd: dr. Gadus Csaba ügyvéd** [REDACTED]
[REDACTED]

Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő **egységes szerkezetbe foglalva**, eleget téve az Alkotmánybíróság **IV/2905-1/2021 számú hiánypótlási** felhívásában foglaltaknak.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Miskolci Törvényszék 101.K.701.444/2020/11. szám alatti közbenső ítéletének és a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.209/2021/8. szám alatti közbenső ítéletének alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

A panasszal támadott ítéletek sértik az Alaptörvényt:

I. cikk (3) bekezdését, mely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Az alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

XIII. cikk (1) bekezdését, mely szerint mindenkinek joga van a tulajdon az és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelőssége eljár.

A XIII. cikk (2) bekezdését, mely szerint tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

XXIV. cikk (1) bekezdését, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

A XXVIII. cikk (1) bekezdése, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által

felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az indítványozó tájékoztatja az Alkotmánybíróság volt, hogy nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás valamint nincs folyamatban jogorvoslat a törvényesség érdekében illetőleg a perújítás.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése:

[REDACTED]
kérelme alapján a [REDACTED] **Megyei Kormányhivatal** Hatósági Főosztály

[REDACTED] **I. rendű alperes „bányászat”** közérdekű célra, ténylegesen a [REDACTED] védnevű bánya bővítéséhez kisajátította **BO/05/01949-26/2020. iktatószámú** határozatával kisajátította a [REDACTED] alatti ingatlan egészét a Magyar Állam javára „bányászat” jogcímen **azzal, hogy a Magyar Állam a kisajátított [REDACTED] ingatlan tulajdonjogát tehermentesen, a határozat véglegessé valóságával szerzi meg.**

[REDACTED] **„szántó” művelési ágú, 6ha 2086 m²** területű, bányatelek jogi jellegű ingatlanok az ingatlan-nyilvántartás szerint

[REDACTED] volt a tulajdonosa a kisajátítást megelőzően.

A keresettel támadott határozat rendelkezései szerint

- az ingatlanra [REDACTED] javára bejegyzett **vezetékjog** [REDACTED]

kisajátított ingatlanon fennmarad,

- az ingatlanra a [REDACTED] javára bejegyzett vezetékjog [REDACTED]

[REDACTED] bejegyzett vezetékjog fennmarad,

- az ingatlanon [REDACTED] bejegyzett földhasználat megszűnik

9

- az ingatlanra a [REDACTED] bejegyzett
kisajátítási eljárás megindításának tény [REDACTED] a kisajátított ingatlanon
megszűnik

- az ingatlanra a [REDACTED] javára bejegyzett **elidegenítési**
tilalom ténye (tulajdoni lap: III/5.) a kisajátított ingatlanon megszűnik,

- az ingatlanra a Magyar Állam javára bejegyzett **elővásárlási jog** (tulajdoni lap: III/6.) a
kisajátított ingatlanon megszűnik

A Magyar Állam javára kisajátított ingatlanok a külön törvény szerinti kincstári vagyon, a
kisajátított ingatlanokon - a bányászati jogosultság időtartama alatt - a bányavállalkozó

[REDACTED] **megilletik az ingatlan**
birtoklására és ingyenes használatára vonatkozó jogok.

I. r. alperes felhívta a kisajátítást kérő II.r. alperes figyelmét, hogy a kisajátított ingatlan csak
a kérelemben megjelölt célra használható fel és a kisajátítási cél szerinti használatot korlátlan
ideig fenn kell tartania.

A kisajátítást kérő II.r. alperesnek az ingatlant 2021. december 31. napjáig a
kisajátítási kérelemben megjelöltek szerint „bányászat” közérdekű célra,
ténylegesen a [REDACTED] védnevű bánya bővítéséhez
fel kell használnia és a kisajátítási cél szerinti használatot korlátlan ideig biztosítania kell.

I. r. alperes határozatában tájékozatta továbbá a feleket, hogy amennyiben a kisajátítás célja
szerinti használat megkezdésére, megvalósítására a fenti határidőig nem került sor, illetve
annak megvalósítása meghiúsul, az ingatlan korábbi tulajdonosát visszavásárlási jog illeti
meg.

I. r. alperes határozatában kötelezte a tulajdonosokat és egyéb jogosultakat,
hogy a kártalanítási összeg megfizetését követően, 2020. október 30. napjáig a
kisajátított ingatlant hagyják el, illetve ugyanezen határidőn belül tegyék
lehetővé a kisajátítást kérő részére a kisajátított ingatlan birtokbavételét.

A kisajátítást kérő (a per II.r. alperese) a kártalanítási összeg megfizetését követően, illetve -
amennyiben az ingatlan tulajdonosa és egyéb jogosultja a birtokbavételt hamarabb nem
tette lehetővé - legkésőbb **a kártalanítási összeg megfizetését követően 2020.**
október 30. napján jogosulttá vált a kisajátított ingatlan birtokbavételére.

A keresettel támadott határozat a közléssel véglegessé és végrehajthatóvá vált.

Kérelmében a kisajátítást kérő a **Kstv. 3. § (1) bekezdés c) pontja** szerint nyilatkozott,
hogy a közérdekű cél megvalósítására kizárólag az adott ingatlanon kerülhet sor állítása
szerint ezt több tényező is indokolja. Elődleges és legfontosabb tényező, hogy a jelenlegi

[REDACTED]

7

bányaüzem területén a kitermelésre váró ásványi nyersanyag mennyisége, annak területi eloszlásához és a felmerülő, jelentősen megnövekedett igényekhez képest kimerülőben van.

Ezen túlmenően az alábbiakban ismertetett tényezők is alátámasztják a kisajátítás szükségességét a kisajátítást kérő álláspontja szerint:

A megnövekedett piaci igények leghatékonyabb és leggyorsabb kiszolgálása a bányaüzem oldaláról mivel az építőipari ágazat egyenlőtlenségét, jelen esetben gyors növekedését, a bányavállalkozók nagyon nehezen tudják lekövetni. Amennyiben a meglévő technológiát 100 %-ban kihasználják, nem marad más csak a fejlesztés, azonban ezen beruházások megvalósulásának időtartama (az engedélyek megszerzése, a speciális bányászati berendezések legyártása és üzembe helyezése) az 1 évet is meghaladhatja. A lehető leggyorsabb beruházás, hogy minél nagyobb területeket vonjanak be a termelésbe, ahol nagy kapacitású parti és mobil termelő berendezésekkel a piaci igények kielégíthetők. A térségben számos stratégiai fontosságú állami beruházás

kezdődött, amely rövid idő alatt nagy mennyiségű nyersanyag kitermelését igényli. Ezen beruházások egyik fő alapanyag beszállítója a [redacted] védnevű bánya. A nyersanyagigény a homokos kavics mellett az agyagos törmelék fedőanyagra is kiterjed, mely a jelenlegi bányaüzemi területen már csak korlátozottan áll rendelkezésre. A nyersanyagellátás a környékbeli, de nem működő bányákból nem lehetséges, a távolabbi, akár Pest megye területén meglévő bányákból történő szállítás pedig jelentősen költségesebb és környezetterhelőbb.

A közigazgatási szerv a kisajátítást kérő fenti nyilatkozatát anélkül tette a tényállás részévé és döntése alapjává, hogy e tárgykörben bizonyítást lefolytatott volna.

Felperesek (az indítványozó és pertársa) ezen nyilatkozatokat vitatták, álláspontjuk szerint nem állnak fenn a Kstv. 3. § c) és d) pontjában megfogalmazottak tekintettel arra, hogy a közérdekű cél megvalósítására nem kizárólag az adott ingatlanon kerülhet sor, illetve a közérdekű cél megvalósítására több ingatlan is alkalmas. Jelenleg annak más ingatlanon való megvalósítása nem jár a tulajdon nagyobb sérelmével, továbbá a kisajátítással biztosított tevékenység a kisajátítást kérő által bemutatott közösségi előnyei a tulajdon elvonásával okozott kárt nem haladják meg jelentősen.

A felperesek álláspontja szerint a foglalkoztatásra gyakorolt hatás a kisajátítási cél megvalósításával az adott közösségen belül hátrányos. A tulajdonelvonással mezőgazdasági termőterületek szűnnek meg, amely későbbiekben a szűkös természeti erőforrások miatt más módon továbbiakban már nem lenne pótolható. A felperesek előadták, hogy a kisajátítással érintett ingatlanon kívül más mezőgazdasági ingatlannal a felperesek nem rendelkeznek, így annak elvonása a nyugdíj melletti kiegészítő jövedelmüket szünteti meg és a kisajátítást kérő által más befektetési formában elérhető jövedelemszámítás téves.

[redacted]

A kisajátítást kérő a kisajátítás szükségessége tekintetében úgy nyilatkozott, hogy a jelenlegi bányüzem területén a nyersanyag mennyisége annak területi eloszlása és a felmerülő, általa állított jelentősen megnövekedett igényekhez képest kimerülőben van. A felperesek álláspontja szerint a kisajátítást kérő, fenti állítása nem valós, illetőleg erre vonatkozó bizonyítási indítványait, illetőleg bizonyítékait nem csatolta, azokra érdemben nem nyilatkozott a kérelemben. A felperesek ismeretei szerint a jelenleg művelés alatt álló bánya még jelentős ásványi vagyonnal rendelkezik.

A kisajátítást kérő honlapjának [REDACTED] tartalma szerint:

A kisajátítást kérő több, mint 300 hektáros bányatelekkel rendelkezik, melyen megközelítőleg 90.000.000 m³-nyi anyag termelhető ki, a mostanáig bányaművelésbe vont terület 76 hektár, eddig aktívan bányászott kb. 30 hektár, így jelenleg is rendelkezik még kb. 46 hektár műveléssel nem érintett, de művelésbe vont területtel, valamint a kisajátítással érintett területeken kívül még legalább kb. 200 hektár bányatelek besorolása további területtel. A [REDACTED] kavicsbányájának felvásárlása 2012-ben történt meg a kisajátítást kérő részéről, mellyel újabb 50 hektárnyi területen lévő további nyersanyagkészlet (kb. 12.000.000 m³ anyag) került a kisajátítást kérő birtokába, így a jelenleg művelt bányáiból a felperesek számításai szerint kisajátítás nélkül Kb.110 évre elegendő anyaggal rendelkezik.

Az indítványozó és pertársa nyilatkozataikban kifejtették továbbá, hogy a fentiek alapján álláspontjuk szerint a kisajátítás szükségessége körében a kisajátítást kérő nyilatkozata megalapozatlan.

Az indítványozó és pertársa rögzítették, hogy a kisajátítást kérő a megnövekedett igény alátámasztására hivatkozott beszállítási helyek vonatkozásában semmiféle bizonyítékot nem csatolt sem a kisajátítás engedélyezése iránti kérelméhez, sem később az eljárás során ezért kérték, hogy a hatóság e tekintetben hívja fel a kisajátítást kérőt bizonyítékai, csatolására és amennyiben ennek nem tesz eleget a bizonyítás elmaradásának jogkövetkezményét vonja le.

Az panaszos álláspontja szerint az alaptörvény I. cikk (3) bekezdését -, mely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Az alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható- azért sérti a sérelmezett döntés, mert az eljárás azzal, hogy a bizonyítási indítványa alapján előterjesztett bizonyítás nem került felvételre, sérült azon alkotmányossági/alaptörvénybeli rendelkezés, mely szerint a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható - a kisajátítási eljárásnak ez az alaptörvényi rendelkezés a kiinduló pontja- az alapjoga azaz a tulajdonjoga,. A panaszos bizonyítási indítványai ezen alaptörvénybeli rendelkezések hiányának bizonyítására irányultak. Szükséges hangsúlyozni, hogy a kisajátítás kérő ezen feltételek fennállására érdemi bizonyítást nem terjesztett elő.

A fentiekén túl az indítványozó és pertársa nyilatkozataik alátámasztására szakértői bizonyítás iránti indítványt terjesztettek elő és kérték az eljárásba bányászati szakértő bevonását. A felperesek **bányászati szakértő kirendelése iránti kérelmét I. rendű alperes elutasította.**

Ellenben az ügyben irányadó tényállás tisztázása érdekében **megkeresést** intézett a [REDACTED] mint bányászati **hatósághoz** és a megküldött tulajdonosi nyilatkozatra is figyelemmel szakmai állásfoglalását kért arra vonatkozóan, hogy a rendelkezésére álló adatok alapján

- i. [REDACTED] 20 km-es körzetében lévő, az eddig engedélyezett és termelésbe vont bányák jelentős ásványvagyonnal rendelkeznek-e vagy kimerülőben vannak-e,
- ii. a megnövekedett ásványi vagyonra vonatkozó igények kielégítése általános probléma-e,
- iii. a tevékenység végzése műszakilag, technológiailag a kisajátítással érintett ingatlanokon indokolt-e vagy a bányatelken belül, de a jelenleg működő bányától nem közvetlenül szomszédos, távolabb lévő és a kisajátítási eljárással nem érintett ingatlanokon,
- iv. Van-e arról tudomása, hogy a kisajátítást kérő által kitermelt ásványi anyag mely beruházások építőanyag igényének kielégítését szolgálja.

A bányászati hatóság a 2020. június 17. napján kelt BO/15/1260-2/2020. számú tájékoztatásában küldte meg, mely a közigazgatási döntés alapja lett.

A beszerzett adatok alapján indítványozó ingatlanának más célú hasznosítása az indokolt szükségletet meghaladja.

A fentiekhez kapcsolódóan az indítványozó és pertársa hivatkoztak arra, hogy a perbeli ingatlan közvetlen szomszédságában a kisajátítást kérő egyik tulajdonosa [REDACTED] tulajdonában további olyan – termelésből már kivont [REDACTED] [REDACTED] alatt nyilvántartott és a [REDACTED] védnevű bányatelek alá vont ingatlanok vannak melyeket a kisajátítást kérő a közelmúltban vont bányaművelés alá.

Az indítványozó és pertársa annak érdekében, hogy a kisajátítás jogalapjának hiányát bizonyítsák bányászati szakértő kirendelését kérelmezték. A Miskolci Törvényszék a 101.K.701.444/2020/11. számú ítéletében (64) bekezdésében rögzítette, hogy a bíróság a felpereseknek a bányászati szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítvány teljesítését mellőzte, mivel álláspontja szerint szükségtelen és nem indokolt. A Törvényszék a szakértő kirendelésére vonatkozóan rögzítette, hogy az akkor kerülhet kirendelése, ha valamely ténykérdés megállapítására a bíróság kellő szakértelemmel nem rendelkezik. Itt tévesen állapította meg a Törvényszék hogy a kisajátítás jogalapjának, azaz a bányászati

tevékenység közérdekűségének, szükségszerűségének, a tevékenység közösségi előnyeinek vizsgálata nem minősül szakkérdésnek, mely a perbe igazságügyi szakértő bevonását indokolta volna. A felperesek, illetőleg az indítványozó pontosan a szükségszerűség tekintetében indítványozta igazságügyi szakértő kirendelését, hiszen a kisajátítást kérő nyilatkozatai alapján valószínűsítette, hogy közel 110 évre elegendő ásványvagyonnal már rendelkezik a kisajátítást kérő.

A Miskolci Törvényszék a panasszal támadott ítéletének (65) bekezdésében azt állapította meg, hogy a kisajátítás szükségszerűsége, körében ellentétes tényeket a felperesek a bírósági eljárás során nem bizonyítottak, ezért a bíróság a közbenső ítéletével azt állapította meg, hogy a kisajátítás jogalapja fennáll.

Az ítélettel szemben az indítványozó és pertársra a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság felé felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, amelyet a Kúria a Kfv.IV. 37.209/2021 szám alatt befogadott.

A Kúria panasszal támadott közbenső ítéletével a Miskolci Törvényszék 101.K.701.444/2020/11. számú közbenső ítéletét hatályában fenntartotta azzal, hogy mellőzte a közbenső ítélet indokolásából a (65) bekezdés első tagmondatát.

A Kúria a panasszal támadott közbenő ítélet (24) bekezdésében rögzítette, hogy a Miskolci Törvényszék 101.K.701.444/2020/11. számú jegyzőkönyvéből megállapítható, hogy a felperesek, utalva a jegyzőkönyvhöz csatolt korábbi tárgyaláson tett nyilatkozataikra, a bizonyítási indítványukat fenntartották. Ezt követően a tanács elnöke az ügy ténybeli és jogi vonatkozásait a felek képviselőivel megtárgyalta és tájékoztatta a feleket arról, hogy a kisajátítás jogalapja tekintetében közbenső ítélettel kíván határozni. A jegyzőkönyvben rögzítettek szerint *„erre való figyelmeztetés után a felek előadják, hogy e körben bizonyítási indítványuk nincs, eddigi kérelmeiket, nyilatkozataikat fenntartják.”* (Miskolci Törvényszék 101.K.701.444/2020/11. harmadik oldal). A Kúria a panasszal támadott közbenő ítélet [25] bekezdésében azt a téves és iratellenes következtetést vonta le, hogy a tárgyaláson a felperesek jogi képviselőjük útján kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy bizonyítási indítványuk nincs, a korábbi nyilatkozataik szerinti bizonyítási indítványukat nem a kisajátítás jogalapja körében kívánták megtenni. Ilyen nyilatkozatot az indítványozó és jogi képviselője nem tett. Mivel a Kúria a Miskolci Törvényszék a 101.K.701.444/2020/11. számú ítéletének (64) bekezdésében rögzítetteket nem érintette, megállapítható, hogy az indítványozó eddigi kérelmeit, nyilatkozatait fenntartotta, amely természetszerűleg kiterjedt a bizonyítási indítványokra is.

A Miskolci Törvényszék is ekként értelmezte és ezért rögzítette ítéletében, hogy az előterjesztett bizonyítási indítványt mellőzte. A felülvizsgálati közbenső ítélet azzal, hogy a (65) bekezdés első mondatát mellőzte még nem oldotta fel a belső ellentmondását a Miskolci Törvényszék közbenső ítéletének és mivel a [64] bekezdést változatlanul hagyta, a Törvényszék a bizonyítási indítvány teljesítését mellőzte.

Az indítványozó és pertársa által benyújtott felülvizsgálati kérelem (67) bekezdése és a (89) bekezdése is hivatkozik rá, hogy szükséges a szakértői bizonyítás a tényállás maradéktalan megállapításához.

A szakértői bizonyítás lehetőségétől, így mind a közigazgatási eljáráseljáró hatóság, mind a törvényszék és a felülvizsgálati szakaszban eljáró Kúria is minden alap nélkül zárták el az indítványozót.

A kisajátítást kérő a kisajátítás jogalapja tekintetében érdemi bizonyítékokat nem csatolt, nem is hivatkozott érdemi bizonyítéokra az eljáró hatóság, illetőleg a panasszal támadott ítéletében a Törvényszék, illetőleg a Kúria pusztán a kisajátítást kérő tényelőadásaira alapított tényállást érdemi bizonyítás nélkül.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 114. § (1) alapján az ügyfél véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat. Az indítványozó a közigazgatási pert a Miskolci Törvényszék előtt 101.K 701.444/2020 szám alatt megindította a közigazgatási bíróság közbenső ítéletet hozott a jogalap kérdésében. A közbenső ítélettel szemben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 99. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel fellebbezésnek helye nincs, azaz a 2017. évi I. törvény 115. § (1) bekezdése alapján, továbbá a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 117. § (1) alapján a felülvizsgálati kérelemnek van helye, amelyet előterjesztett az indítványozó. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet részítéletével elbírálta, így azzal szemben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 116. § d) pontja alapján további felülvizsgálatnak helye nincs, így az indítványozó kimerítette valamennyi jogorvoslati lehetőségét a kisajátítás jogalapja tekintetében.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság közbenső ítéletét 2021. május 27. napján vette át jogi képviselője útján. Így a panasz a támadott ítélet átvételétől számított 60 napon belül került benyújtásra a benyújtás végső határideje 2021. július 26. napja (60. nap).

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntést megalapozó eljárásnak a felperese volt a bírói döntések tulajdonjogát, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogát érintik.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

9

Az indítványozó álláspontja szerint a panasszal támadott ítéletek alapjogi sérelme érdemben befolyásolta a bírói döntést. Amennyiben érvényesült volna az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése valamint a XIV. cikk (1) bekezdése és a tisztességes eljárás keretén belül érdemi bizonyítás felvételét követően került volna sor a döntés meghozatalára, úgy a döntés nem sértené a XIII. cikk (1) bekezdését, mert bár ugyan a bányászat mint közérdek a jogalap körében további bizonyítást nem igényel, ellenben ettől függetlenül a jogalap megléte esetén is csak kivételesen, a kisajátítási törvényben meghatározott módon a 2007. évi CXXIII. törvény 3. § (1) bek. c) pontja szerint az ingatlan akkor kerülhet kisajátításra, ha a bányászatra kizárólag az adott ingatlanon kerülhet sor, illetve ha a közérdekű cél megvalósítására több ingatlan alkalmas annak más ingatlanon való megvalósítása a tulajdon nagyobb sérelmével járt volna. E vonatkozásban azonban a tisztességes eljárás elveinek figyelembe vétele mellett - tekintettel arra, hogy az eljárás folyamán rögzítette az indítványozó, hogy a kisajátítást kérő társaságnak a tulajdonosi körében megfelelő ingatlan van, amely alkalmas a közérdekű cél megvalósítására az ezen bánya telken belüli más ingatlanon történő megvalósítás a tulajdon kisebb sérelmével járt volna - nem vonta volna el az egyébként mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó indítványozó termőföldjét. A tisztességes eljárás követelményei között érdemben kellett volna értékelni jelen egyedi ügy összes körülményét tekintettel arra, hogy a Törvényszék indokolásának önellentmondása és a Kúria egy iratellenes indokolása - amely egyébiránt a felülvizsgálattal támadott ítélet ellentmondását nem oldotta fel - vezetett az alapjogi sérelemhez, amely érdemben befolyásolja a bíróság döntését.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

I. cikk (3) bekezdése, mely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Az alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

XIII. cikk (1) bekezdése, mely szerint mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelőssége eljár.

XIII. cikk (2) bekezdése, mely szerint tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

XXIV. cikk (1) bekezdése, mely szerint, mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

XXVIII. cikk (1) bekezdése, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül

bírálja el.

XXVIII. cikk rendelkezései, mely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

Az alkotmányjogi panasszal érintett ítéletek vonatkozásában - figyelemmel az azt megelőző peres eljárásokra, valamint az alap kisajátítási eljárásra - megállapítható, hogy a Kúria 2011. évi 175. Bírósági határozatként közzétett jogesetében rögzítettek nem érvényesültek a teljes eljárás során. A felhívott jogeset rögzíti, hogy a kisajátítás jogalapjának megállapításakor nemcsak a kisajátítási cél közérdekűségét kell vizsgálni, amely jelen esetben a bányászattal megvalósult, hanem azt is, hogy a közérdekű cél megvalósítására kizárólag az adott ingatlanon kerülhet sor. Ennek bizonyítása azonban az ezt állító fél kötelessége. Bár a Miskolci Törvényszék alkotmányjogi panasszal támadott ítéletének (56.) bekezdése rögzíti, hogy a kisajátítást kérő bányatelkén belül megvalósítható más ingatlanon a beruházás, az indítványozó álláspontja szerint a műszaki szempontok körébe tartozik az is, hogy a bányatelken belül található más ingatlanon megvalósítható-e a bányászati cél amely a tulajdonjog kisebb sérelmével jár. E tekintetben lett volna szükséges a bányászati szakértő kirendelése, hiszen ez olyan szakkérdés, amelyet a bíróság nem tud eldönteni.

Ennek ellenére a bíróság mellőzte a szakértő kirendelését, holott azt, hogy a közérdekű cél kizárólag az indítványozó ingatlanán valósítható meg a jelen egyedi esetben az a kisajátítást kérő bizonyítási körébe és terhére esett volna. Az indítványozó álláspontja szerint tekintettel arra, hogy a "bányafelügyelet" ugyanazon közigazgatási szerv, mint az I.r. alperes, így az ő nyilatkozata bizonyítékként az eljárás során nem vehető figyelembe a kisajátítást kérő javára hiszen ezzel sérül a felek egyenrangúságának elve, tekintettel arra, hogy a nyilatkozó és a közigazgatási határozatot meghozó személye nem válik el egymástól. Ennek megfelelően egyébiránt helyesen rögzíti a Miskolci Törvényszék panasszal támadott ítéletének (53.) bekezdése, hogy a kisajátítást kérőnek kell bizonyítania és e vonatkozásban bizonyítást felajánlani, mely szerint a közérdekű cél megvalósítására kizárólag a kisajátítani kért ingatlanon kerülhet sor.

A kisajátítást elszenvető félnek elég valószínűsítienie azt, hogy a közérdekű cél más ingatlanon is megvalósítható. Az egész eljárás során az indítványozó rögzítette, hogy a bányászati cél megvalósítható a [REDACTED] és a [REDACTED] alatti ingatlanokon, amelyek méretükben és elhelyezkedésükben ugyanolyan jellemzőkkel bírnak mint a kisajátítással érintett ingatlan, ellenben a bányavállalkozás tulajdonosi köréhez tartozóak ezért azok az idegen tulajdon sérelme nélkül és felhasználhatóak a közérdekű cél megvalósítására, így azok igénybevétele kisebb jogsérelmet okoz.

A tisztességes eljárás az lett volna, megvalósítva ezzel az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogát az indítványozónak, hogy már a közigazgatási eljárás során is bizonyításra hívja fel a közigazgatási hatóság a kisajátítást kérőt, hogy tárja a hatóság elé

annak bizonyítékait, hogy a hivatkozott [REDACTED] és a [REDACTED] alatti ingatlanokon történő megvalósítás nagyobb sérelemmel járna, mint a jelen ingatlanon történő megvalósítás. Azonban e vonatkozásban bizonyításra történő felhívás nem történt a hatóság részéről, annak ellenére, hogy az indítványozó, mint a kisajátítás elszenvedő fél valószínűsítette a rendelkezésére álló adatok alapján, hogy a hivatkozott két másik bányatelken belüli ingatlannal a kisajátítási cél megvalósítása a kisajátítás időpontjában kisebb sérelemmel jár, mint a kisajátítani szándékozott idegen tulajdonú ingatlanon.

Azt, hogy az eljáró bíróságok nem egyenlő módon bírálták el az ügyfeleket az eljárásban abból is levezethető, hogy az indítványozó annak ellenére, hogy a bizonyítás nem őt terhelte mégis előterjesztette bizonyítási indítványát, holott az eljáró bíróságoknak a II.r. alperest kellett volna felhívnia bizonyítékai előterjesztésére a kisajátítás szükségszerűségének vonatkozásában. Ez a fajta joggyakorlat az indítványozó álláspontja szerint méltánytalan, igazságtalan, illetőleg nem tisztességes a kisajátítást elszenvedővel szemben, különös tekintettel arra, hogy bizonyítékként az I.r. alperes egyik osztályának nyilatkozatára szakértői véleményként tekintenek az eljáró bíróságok, holott az pusztán a fél nyilatkozata. Mint azt az Alaptörvény XVIII. cikkely magyarázata tartalmazza a tisztességes eljárásnak egyezményben, illetőleg alkotmány szövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan elismert eleme a fegyverek egyenlősége. Ennek része az is, hogy az egyes eljárási szereplők pl. a szakértő magatartása semleges pozícióban legyen. Semmiképpen sem mondható el, hogy az I.r. alperes a kisajátítási hatóság egy társosztályának nyilatkozata megvalósítja a semlegesség pozícióját.

Az eljárás ezen hiányossága azt jelenti, hogy már a döntés kiindulópontja is hiányzott, ezért érdemlegesen alapjogi kérdést érintő döntés sem volt hozható. A felelhető szakirodalom szerint:

„Mind az érvelés, mind pedig az értelmezés kiindulópontja egy premissza, amelyből logikai úton levezethető a konklúzió. A premisszának természetesen helyesnek kell lennie, ennek alátámasztására azonban nem feltétlenül állnak rendelkezésre konklúzív érvek. Érdemes tehát e műveletek során arra helyezni a hangsúlyt, hogy a premissza megválasztása igazolható legyen, a konklúzió pedig abból okszerűen következzen.”⁸

Mivel az alkotmányos feltételek azaz a kiindulópont valósága tekintetében elmaradt a bizonyítás és ez logikai módon nem pótolható, így ezen premissza hiánya akadályozza a logikai úton levonható következtetés lehetőségét. A kiindulópont helyessége csak az e tekintetben lefolytatott bizonyítással vezethet el a szükséges „Külső bizonyosság”⁹

A panaszos álláspontja szerint az alábbi alapjogi érvelés miatt sérül XIII. cikk (1) és (2) bekezdése:

XIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a tulajdon az és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelőssége eljár.

⁸ Pozsár-Szentmiklósy Zoltán: „Érvelés alapjogi jogvitákban” Iustum AEquum Salutare XIII.2017.2.

⁹ Robert Alexy: Theory of Legal Argumentation lásd: 1. lábjegyzet

A XIII. cikk (2) bekezdése szerint tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

Míg a korábbi Alkotmány a tulajdonhoz való jogot az Általános rendelkezések között helyezte el, addig az Alaptörvény egyértelműen a jogok között, a Szabadság és felelősség címet viselő részben szabályozza. A tulajdonhoz és az örökléshez való jog kétség kívül alapvető jog, amelyre irányadó az I) cikk rendelkezése, valamint a jogegyenlőség és megkülönböztetés tilalmának követelménye.

Bár az Alkotmánybíróság 2299/B/1991. AB határozatban már rámutatott, a tulajdonjog valamely tartalmi elemének a korlátozása csak akkor jár magának a tulajdonjognak, mint alkotmányos jognak a korlátozásával, így csak akkor alkotmányellenes, ha az nem elkerülhetetlen, vagyis, ha kényszerítő ok nélkül történik, továbbá ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan. A panaszos álláspontja szerint bizonyítási indítványa annak bizonyítására irányult, hogy az adott bányatelken belül a kisajátítást kérő rendelkezésére álló ingatlanok illetve rendelkezésre álló ásvány vagyron miatt a kisajátítás azaz alapvető jogának, tulajdonjogának elvonása elkerülhető ez általa az elérni kívánt célhoz –ahhoz, hogy a kisajátítást kérő bányászati tevékenységet végezzen- képest aránytalan.

Ezen bizonyítás hiányában nem lehet a panaszos alapjogát sértő döntés alkotmányos azaz a panasszal érintett bírósági döntés alkotmányellenes.

A panaszos álláspontja szerint az alábbi alapjogi érvelés miatt sérül XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjoga:

XXIV. cikk (1) bekezdését, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

A tisztességes eljárás követelménye abban az esetben érvényesül, amennyiben a feleknek, így a panaszosnak lehetősége van bizonyítékai ismertetésére. A panaszos azzal, hogy a szakértői bizonyítás iránti indítványát elutasította az I. fokon eljáró bíróság és korábbi nyilatkozatával ellentétesen irat ellenes értelmezést adott a fellebbviteli bíróság - úgy mint, hogy nyilatkozatait indítványit fenntartotta a panaszos ezzel szemben a fellebbviteli bíróság, akként értelmezte, hogy bizonyítási indítványát visszavonta és ebben a részében módosította az I.fokú döntést- ezzel el zárta a bizonyíték ismertetésétől panaszost. Ez által nem valósult meg a tisztességes eljárás Alaptörvényben rögzített követelménye.

„A feleknek lehetőséget kell adni arra, hogy ismertessenek minden olyan bizonyítékot, amely szükséges igényük sikerességéhez” (Clinique des Acacias és mások kontra Franciaország, § 37).

A tisztességes tárgyalás tágabb értelemben vett fogalma magában foglalja a „fegyveregyenlőség” elvét. A „fegyveregyenlőség” követelménye a felek közötti „méltányos egyensúlyként” értve elvben mind a polgári jogi, mint a büntetőjogi ügyekre vonatkozik (Feldbrugge kontra Hollandia, § 44).

9

A felek által előterjesztett beadványok, érvek és bizonyítékok megfelelő vizsgálata a nemzeti bíróságok kötelezettsége (Van de Hurk kontra Hollandia, § 59).

A fenti az Európai Bíróság előtt folyamatban volt ügyek alapján megállapítható, hogy a nemzeti bíróság feladata az, hogy az elé tárt bizonyítékokat érdemben megvizsgálja és összességében biztosítsa az eljárás tisztességességét. Tekintettel arra, hogy az egész kisajátítási eljárás kiinduló pontjára és jogalapjának meglétére vonatkozó illetőleg azt vitató bizonyíték előterjesztésétől zárta el a bíróság a panaszost ezáltal a sérült a tisztességes eljáráshoz való jog.

Az eljárás egészére tekintettel ki lehet jelteni, hogy sérti a tisztességes eljáráshoz való jog elvét az, hogy az előzetes eljárásban kirendelt szakértő a hatóság által feltett kérdésekre sem válaszolt és a panaszos észrevételei után sem válaszolt mindazon kérdésekre, amelyek a jogalap tekintetében irányadóak lettek volna. Az így a kisajátítást kérő által az előzetes eljárásban beszerzett aggályos szakértői vélemény figyelembevétele és a panaszos elzárásra tényállításainak szakértői úton történő bizonyításától azzal egyidejűleg, hogy erre az eljáró bíróság felhívta sérti a fegyver egyenlőség elvét.

A XXVIII. cikk (1) bekezdése, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Mivel az Alaptörvény XXVIII. cikke a bírósági eljárás olyan alkotmányos garanciáit biztosítja mások mellett, mint a tisztességes eljáráshoz való jog, a fair eljárás elve, a fegyverek egyenlősége, amelyek további részjogosítványokra bonthatók.

A fair avagy kiegyensúlyozott bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban az Alkotmánybíróság kiterjedt gyakorlattal rendelkezik. A testület által kimunkált és következetesen érvényesített alkotmányos mérce értelmében a tisztességes bírósági eljárás követelménye „az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is”¹⁰

A fair bírósági eljáráshoz való jog mindazonáltal több részjogosítványból épül fel, amelyek egyike a fegyverek egyenlősége. A valamennyi peres eljárásban érvényesülő fegyveregyenlőség részjogosultságát a testület közvetlenül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vezette vissza.¹¹

¹⁰ {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; legutóbb: 3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [13]}.

¹¹ {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [173]-[177]}.

A 2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról 37/B. § (1) és (2) bekezdése szerint „A kisajátítási hatóság a kisajátítást kérő kisajátítási eljárás megindítását megelőzően előterjesztett kérelmére az e törvény szerinti szakértőt rendel ki a kisajátításra vonatkozó szakvélemény (a továbbiakban: előzetes szakvélemény) előzetes elkészítése céljából.

(2) Az előzetes szakvéleményt a később indított kisajátítási eljárásban a kisajátítást kérőnek a kisajátítási kérelemben - az előzetes szakvélemény csatolásával - előterjesztett kérelmére szakértői véleményként kell felhasználni.”

A 2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról 37/B. § (3) bekezdése előírja, hogy: „ Az előzetes szakvélemény felhasználása során az előzetes szakvéleményt úgy kell tekinteni, mintha azt a kisajátítási eljárásban kirendelt szakértő készítette volna. A kisajátítási hatóság a 26. §-ban foglaltak szerint gondoskodik a szakvélemény ügyfelek részére történő megküldéséről.”

Az eljárás egészére tekintettel ki lehet jelteni, hogy sérti a tisztességes eljáráshoz való jog elvét az, hogy az előzetes eljárásban kirendelt szakértő a hatóság által feltett kérdésekre sem válaszolt és a panaszos észrevételezi és bizonyítási indítványa után sem került bizonyítás felvételre a jogalap tekintetében, holott a korábbi jogszabályi szabályozás illetőleg a korábbi törvényi indokolás is rögzítette, hogy a jogalap is szakértői kérdés lehet. A kisajátítást kérő által az előzetes eljárásban beszerzett aggályos szakértői vélemény figyelembevétele és a panaszos elzárása tényállításainak szakértői úton történő bizonyításától azzal egyidejűleg, hogy erre az eljáró bíróság felhívta sérti a fegyverek egyenlőség elvét.

A panaszos álláspontja szerint a alapvető alapjogi problémákat vet fel, hogy még a korábbiakban hatályos Kstv. 25. § (3) bekezdése hivatkozik a szakértői szakvélemény jogszabályban meghatározott szerkezetben és adattartalommal történő előterjesztésére 2017. január 2. napjától hatályos szöveg ezen szakaszt törölte a kisajátítási törvényből. Holott pontosan a fentiekben hivatkozott jogszabályi indokolás alapozta meg azt, hogy a kisajátítási eljárás során nemcsak a kártalanítás, hanem a kisajátítás jogalapja is szakértői kérdés. Tekintettel arra, hogy a kisajátítási törvény 37/B. §-a alapján beszerzett előzetes szakvélemény adása során a kisajátítást szenvedő fél nem ügyfél az eljárás keretén belül, így az előzetes szakvélemény adása során sem jelenléte nem biztosítható a helyszíni szemle során sem nyilatkozattételi joga nincsen sem pedig észrevételt és kérdés nem intézhet a szakértőhöz, jelen sem lehet. Érdemben a közigazgatási szakaszban ezen szakvélemény módosításra nem kerül akként tekintik, mintha az eljárás során került volna beszerzése. Holott kisajátítást szenvedő félnek az előzetes eljárás során jogosultságai nincsenek, ezért maguk az eljárási szabályok is egyensúlytalanságot keletkeztetnek.

A jelen eljárással érintett eljárás során a panaszos már a közigazgatási szakaszban nehezményezte azt, hogy az előzetes szakértői eljárás során a jogalap tekintetében nem készült szakvélemény illetőleg folyamatosan vitatta a jogalap hiányát és e vonatkozásban indítványozta, hogy az eljáró hatóság a kisajátítást kérőt nyilatkozattételre és bizonyítékait csatolására hívja föl.

A Kúria Joggyakorlat-Elemző Csoport Összefoglaló véleménye szerint: „Kisajátítási eljárásban „a szakértő a szakvéleményt (a külön) jogszabályban meghatározott szerkezetben és adattartalommal, a mérlegelés módszerének és a figyelembe vett szempontoknak a bemutatásával köteles elkészíteni.” Alapvető problémának tekinthető, hogy ez a külön

jogszabály a mai napig különböző okok miatt nem készült el.¹²

A 2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról 25 §-ához fűzött indokolás tartalma szerint: „A szakértő nemcsak a kártalanítás összege, hanem a kisajátítás jogalapja tekintetében is szolgáltathat véleményt, ezért a kártanításra utalás elhagyásra kerül.

A szakértő munkáját nagyban megnehezíti, hogy nem készült el a szakértői vélemények egységességét biztosító külön jogszabály, melyre a hatályos Kstv. 25. § (4) bekezdése hivatkozik. Ezért a törvény elkészítésével egyidejűleg kidolgozásra kerül ezen - az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény felhatalmazása alapján kiadandó - jogszabály, mely elősegítheti az egységes jogalkalmazást és ezáltal várhatóan kevesebb bírósági felülvizsgálatot, illetve a bírósági felülvizsgálat során is a szakértői vélemények egységes megítélését fogja eredményezni.¹³

Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium Kisajátítási Joggyakorlat-elemző Csoport megállapítása szerint: „Mondhatnánk, hogy jogállamiságot jelző bírói felülvizsgálat lehetősége valós 'alulértékelés" esetén garanciát nyújt az ügyfél számára, ez azonban nem egészen így van. Itt át is kell térnünk a bírósági szakra, amely szakaszra jellemző eljárás során láthatjuk: teljesül-e feltétel nélkül minden esetben az ügyfél elvárása, vagyis a fentebb idézett alkotmányos követelmény.”¹⁴

A fentiek alapján látható, hogy maguk az eljárásra vonatkozó szabályok sem tartalmazzak megfelelő garanciákat a tisztességes eljárás lefolytatására, azonban a panaszos által előterjesztett bizonyításnak amennyiben helyt adott volna az eljáró Törvényszék, úgy a nem megfelelő garanciákat tartalmazó szabályozás ellenére is a bíróság maga biztosíthatta volna a tisztességes eljárás lefolytatásának feltételeit a fegyverek egyenlőségét. Az egyensúlyt, hogy az bontja meg, hogy míg a kisajátítást kérőnek lehetősége van a kizárólagosan részt venni az előzetes szakértői vélemény elkészítése során a későbbiekben nincsen olyan garanciális szabály, amely adott esetben a szakértői vélemény hiányosságát kiküszöbölhetné.

A panaszos álláspontja szerint az irányadó és hatályos jogszabályok is meqteremtik a fegyvere egyenlőtlenéget azonban még az eljáró bíróságnak lehetősége lenne biztosítani a saját döntése alapján a tisztességes eljárást. A panasszal érintett eljárás során a bíróság azzal, hogy nem biztosította a jogalap vonatkozásában a bizonyítás lehetőségét a panaszos részére maga teremtette meg azon körülményt, amellyel az Alaptörvény XVIII. cikkében rögzített alap jogi normát sértette.

Az Alaptörvény 28. cikk rendelkezéseinek megsértésére a panaszos figyelemmel a 3267/2014. (XI. 4.) AB végzés és 3081/2015. (V. 8.) AB határozat tartalmára a továbbiakban nem hivatkozik.

Az indítványozó hivatkozni kíván arra, hogy bár a közigazgatási eljárások nem tartoznak a

¹² Kúria Joggyakorlat-Elemző Csoport Összefoglaló vélemény A szakértői bizonyítás a bírósági eljárásban (Tanulmányok a szakértői bizonyítás témaköréből) 159. oldal

¹³ A 2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról 25 § Indokolás

(forrás: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A0700123.TV/ts/20160710/lr/lawrefP%2822%29B%283%29/>)

¹⁴ Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium Kisajátítási Joggyakorlat-elemző Csoport 2014.El.II.F.1/7. a kisajátítási perek gyakorlata Összefoglaló vélemény 81. oldal

szűkebb értelemben vett polgári eljárások közé, azonban az Alkotmánybíróság korábbi értelmezése alapján mégis alkalmazandó ezekre az ügyekre is az alapjog.

Amennyiben kisajátítási ügyekben az "bányafelügyelet" által a kisajátítási törvény 7. § (7) bekezdésének megfelelő kiadott véleménye a kizárólagos irányadó a jogalap bizonyítása körében, akkor azt tudjuk megállapítani, hogy ezen vélemény - amely egyébiránt egy közigazgatási szerv által került kiadásra - és annak a tartalma határozhatja meg a kisajátítás szükségszerűségét teljes mértékben kiüresíti a közigazgatási szerv eljárását, illetőleg az azzal szembeni jogorvoslati lehetőséget, hiszen a közigazgatási szerv egyik osztálya kizárólagosan minden jogorvoslati lehetőség nélkül tudja eldönteni a kisajátítási eljárás jogalapjának egy olyan részét, amelynek bizonyítása egyébiránt a kisajátítást kérő feladata lenne. Mivel ezen véleménnyel szemben jogorvoslati lehetőség sincs ez gyakorlatilag a jogorvoslat alkotmányos jogának sérelmét jelenti, a Miskolci Törvényszék és a Kúria alkotmányjogi panasszal érintett eljárási gyakorlata ezzel sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkeinek rendelkezéseit. Amennyiben a Kormányhivatalnak a bányafelügyelettel foglalkozó osztályának véleménye a kisajátítás szükségszerűségének körében bizonyíték szerepet tölt be és annak tartalmának megítélése a kisajátításról döntő hatóság, illetőleg a bíróság részéről nem megkérdőjelezhető meg, akkor egy olyan állami hatósági aktus, a kisajátítási eljárások alapja amellyel szemben jogorvoslati lehetőség nincs. A panasszal érintett eljárásokban így a jogorvoslat lényegi eleme a jogorvoslás lehetősége hiányzik vagyis, hogy valamely állami aktussal szemben nincs meg az az eljárási rend amely a jogsérelem orvosolhatóságát lehetővé tenné. Ebben az esetben bár a kisajátítási határozattal szemben van jogorvoslati fórumrendszer a jogszabályi garanciák mellett, de a kisajátítási döntés alapját képező hatósági aktussal – a "bányafelügyelet véleménye" – szemben nincsen ez áttörni a jogorvoslati jogot, hiszen amennyiben ezt már a bíróság nem vizsgálhatja és annak tartalmát köteles maradéktalanul elfogadni sérül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, mert nem áll rendelkezésre a hatékony bírói jogvédelem azaz, az az alkotmányos igény nem érvényesül, mely szerint a perbeli jogokról a bíróság érdemben dönthet. Önmagában így a bírói út igénybevételének formális biztosítása nem teszi lehetővé az eljárási garanciák teljesülését ezáltal nem érvényesül az az alkotmányos szabályban előírt cél, mely szerint a garanciák megtartásával a bíróságok érdemi döntést tudjanak hozni. Az indítványozó álláspontja szerint a fentiek alapján a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét nem kielégítő és hatékony az a bírói jogvédelem amely érvényesül hiszen a most alkalmazott eljárási szabályok értelmében a bíróság az "bányafelügyelet" véleményének tartalmát nem vizsgálta felül.

A Miskolci Törvényszék és a Kúria által a panasszal érintett eljárásban alkalmazott eljárásrend sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jogot is hiszen nem valósul meg a XIII. cikk (2) bekezdésében rögzített kivételesség elve, amellett, hogy nyilván sérül a kisajátítási törvény 3. §-ának (3) bekezdése is. Ez viszont odáig vezetett az indítványozó álláspontja szerint, hogy sérült az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti arányosság elve, illetőleg az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartása is.

A panasszal támadott ítéleteknek figyelemmel kellett volna lenni az Alaptörvény XXVIII. cikkének rendelkezéseire, azonban ez nem valósult meg a panasszal támadott bírósági ítéletek során, mert a jogalkalmazás a jogszabályok szövegét nem azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték. Az indítványozó álláspontja szerint az eljárásban

fel kellett volna tárni, hogy az "bányafelügyelet" véleménye önmagában nem szolgálhat bizonyítékként és az alkotmányos garanciaként meghatározott tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése érdekében a kisajátítást engedélyező határozatot hatályon kívül kellett volna helyezni, illetőleg meg kell semmisíteni, és érdemi bizonyítási eljárásban független és pártatlan szakértő (bányászati szakértő) bevonásával lehetne a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgáló döntést hozni, mert addig, amíg a kisajátítást kérőnek jogszabály által rátelepített és a Kúria által eseti döntésében rögzített bizonyítási tehernek a kisajátítást kérő nem tesz eleget megfelelő módon addig nem tud megvalósulni a kisajátítási törvény jogalap körében előírt azon feltétele, hogy amennyiben több ingatlan is alkalmas a cél megvalósítására a másutt történő megvalósítás a tulajdon nagyobb sérelmével nem járna akkor van helye kisajátításnak.

Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panasszal támadott Kúria döntés azzal, hogy a felülvizsgálattal támadott ítélet (65) bekezdésének első mondatát törölte nem oldotta fel egyrészt a tisztességes eljárás hiányát, hanem az indítványozó véleménye szerint az elmélyítette és egyébként további belső ellentmondásokkal terhelte a döntést azzal, hogy a felülvizsgálattal támadott Miskolci Törvényszék ítélete tartalma szerint továbbra is azt tartalmazza, hogy az indítványozó, mint felperes bizonyítási indítványát mellőzte a Törvényszék. Így az alkotmányjogi panasszal támadott Kúria döntés ezen alapon nem állapíthatja meg, hogy bizonyítási indítványát visszavonta volna az indítványozó a törvényszék előtti eljárás során. A két ítélet egymással való összevetése a formál logika szabályai szerint további ellentmondásokat keletkeztet melynek eredménye az, hogy az eljárási szereplők jogosultságai között aránytalanság alakult ki a jogszabály és a Kúria gyakorlata által bizonyításra kötelezett felé felhívás sem került közlésre a bizonyítási indítvány megtételére, ellenben a bizonyításra nem kötelezett (az indítványozó) - akinek csak valószínűsíteni kell állítását - bizonyítási indítványa pedig mellőzésre került. Ez az egész eljárás eredményére kiható aránytalanságot eredményezett, melynek elszenvedője az indítványozó volt.

Az indítványozó hivatkozni kíván továbbá arra, hogy az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelméről szóló Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. Törvény 6. cikke szerinti jogai sérelmét okozta mind a Miskolci Törvényszék mind a Kúria előtti eljárás. Az indítványozó tisztességes tárgyaláshoz való joga alapvetően sérült az eljárási jogi követelmények meg nem tartása miatt, hiszen a bizonyítás szükséges mértékét és a bizonyítás módját a konkrét ügy határozta volna meg. A bizonyítási eljárás egyik ügyben sem volt megfelelő, a Kúria nem vette figyelembe és nem biztosította a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülését annak ellenére sem, hogy a felülvizsgálati kérelemben erre hivatkozott az indítványozó, mint a felülvizsgálatot kezdeményező felperes. A tisztességes eljárás követelményének való megfelelést úgy próbálta a Kúria kompenzálni, hogy az Miskolci Törvényszék felülvizsgálattal támadott ítéletének erre vonatkozó szakaszát törölte. Holott ezzel a logika szabályainak ellentmondó érvelést nem szüntette meg és iratellenesen rögzítette azt, hogy nem volt bizonyítási indítványa az indítványozónak, holott az indítványozó a bizonyítási indítványát és egyéb nyilatkozatait fenntartotta és maga a Miskolci Törvényszék ismerte el ítéletében, hogy a bizonyítási indítványt mellőzte. Így annak a kitételnek a törlésével, hogy "(65). Ezzel ellentétes tényeket felperes a bírósági eljárás során nem bizonyította, ezért a bíróság közbenső ítéletével azt állapította meg, miszerint a

kisajátítás jogalapja fennáll" nem lehet a tisztességtelen eljárást okozó körülményeket megszüntetni. Itt kívánja megjegyezni az indítványozó továbbá, hogy a Kúria a panasszal támadott döntésének második oldalának első francia bekezdésében a Miskolci Törvényszék 101. K.701.444/2021/11 sz. közbenső ítéletét akként tartotta fenn hatályába, hogy mellőzte a közbenső ítélet indokolásában a (65) bekezdés első tagmondatát, de a (65) bekezdés egyetlen egy mondatból állt, ezért a logikailag össze nem illő döntés továbbra is sérti a tisztességes eljárás követelményét.

Az indítványozó álláspontja szerint ez a döntés önkényes és nyilvánvalóan ésszerűtlen, amely az Alaptörvény XVIII. cikke szerinti alapjogának sérelmét okozza.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, hogy az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az indítványozó bejelenti, hogy nem kezdeményezte az alkotmányjogi panasszal érintett ítélet végrehajtásának felfüggesztését, ellenben tájékoztatja az Alkotmánybíróságot, hogy a 2016. évi CXXX. törvény 127. § (1) bekezdés b) pontja alapján kezdeményezni az alapeljárás felfüggesztését.

b) Ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi meghatalmazás eredeti példánya, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el.

Az indítványozó meghatalmazott jogi képviselőjének az Alkotmánybíróság előtti eljárásra vonatkozó meghatalmazása az alkotmányjogi panasz F/1 számú melléleteként kerül csatolásra.

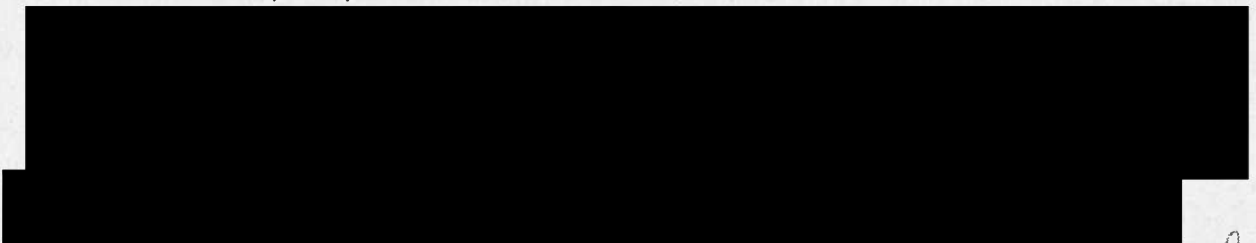
c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

Az Abtv. 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Ügyrend 36. § (2) bekezdésére és 56. § (1)–(2) bekezdéseire tekintettel az indítványozó úgy nyilatkozik, hogy a személyes adatainak a nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá. Az indítványozó erről szóló nyilatkozata az alkotmányjogi panasz F/2 számú melléleteként került csatolásra.

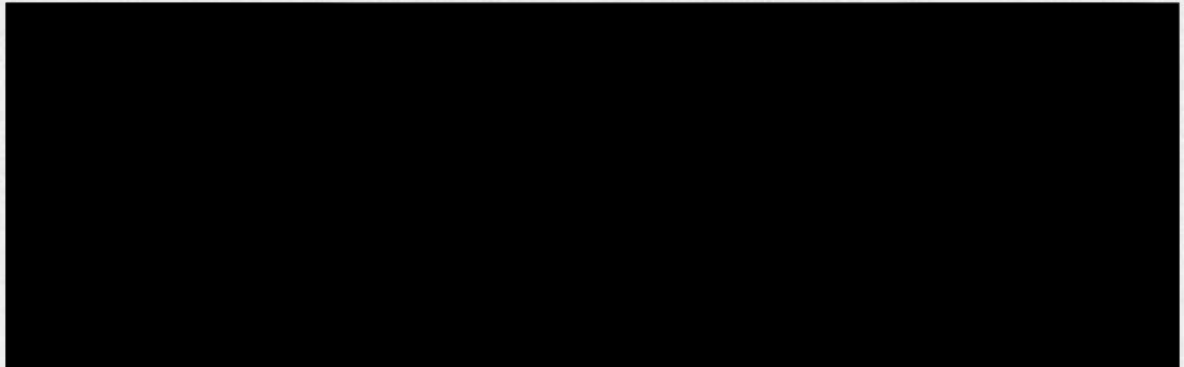
d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

- F/3 számú melléklet: Az alkotmányjogi panasszal érintett Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.209/2021/8. számú közbenső ítélete

- F/4 számú melléklet: Az alkotmányjogi panasszal érintett Miskolci Törvényszék 101.K.701.444/2020/11. számú közbenső ítélete

g

Miskolc, 2021. szeptember 13. napján

 ndítványozó
képviselőjében:

Tisztelettel:

